

סדר _____ מסכת _____

פרק ו' משנה א' (חלק 1)

כותרת: אחריות האדם על בעלי חיים שברשותו –הכנסה למקום סגור

הַכּוֹנֵס צֵאן לְדִיר וְנֶעַל בְּפָנֶיהָ כָּרְאוּי, וְיִצְאָה וְהִזְיָקָה,

פְּטוּר.

לֹא נֶעַל בְּפָנֶיהָ כָּרְאוּי, וְיִצְאָה וְהִזְיָקָה,

חַיֵּב.

[הסבר: כאשר האדם שבעל החיים שלו _____, אז גם אם בעל החיים _____, האדם לא צריך _____]

הטעם: _____

4. **סמנו** בצבע **אדום** את **מילות הדין הבולטות**: חייב, פטור.5. **סמנו** בצבע **כחול** את **שני המקרים** במשנה.6. **כתבו** את **הטעם** לדינים שבמשנה לפי הנלמד בכיתה,**וסמנו** אותו **בסגול**.7. פירושי מילים: **מתחו קו** בין כל מילה לפירוש המתאים.

• הכּוֹנֵס	• כבשים ועיזים
• צֵאן	• מולה
• בְּפָנֶיהָ	• לא צריך לשלם
• פְּטוּר	• מי שהכניס

פרק ו משנה א (1)אחריות האדם על בעלי חיים שברשותו –
הכנסה למקום סגור

מנשה היה שמח מאוד. בכל זאת, לא כל יום מקבלים כלב. היום לכבוד יום ההולדת שלו הוא קיבל כלב. לא רק כלב, גם מלונה שווה שתעמוד בחצר. אבא ואמא ידעו שזה החלום שלו - כלב עם מלונה בחצר. מנשה יצא לסיבוב עם הכלב, ובסיום הכניס אותו למלונה וקשר אותו בשרשרת.

למחרת מנשה קם מוקדם כדי לתת לכלב לאכול, ולחרדתו הוא גילה שהכלב כבר אירגן לעצמו ארוחת בוקר מהארנבת של השכנים. 'אוי ואבוי!! איך זה קרה!! הרי הוא היה קשור בשרשרת!!' חשב מנשה בבהלה.

הטלפון מהשכנים לא איחר לבוא. 'מה זה?! נראה לך הגיוני שאתה תגדל כלב שאוכל כאן בעלי החיים של השכנים?! אתה תשלם על הארנבת הזו!!'

מנשה ממש בכה: 'אבל קשרתי את הכלב! זאת לא אשמתי שהוא הצליח לברוח – אין לי מושג איך! למה אני צריך לשלם אם שמרתי על הכלב כמו שצריך?!'

1. למה השכנים חושבים שהם צודקים?

2. למה מנשה חושב שהוא צודק?

3. האם לדעתכם מנשה צריך לשלם?

פרק ו' משנה א' (חלק 2)

אדם שמר על בעל החיים שלו כראוי, ומישהו אחר שחרר אותו

מנשה (מהסיפור הקודם) הלך כמה ימים במחשבות: איך הכלב השתחרר? הרי קשרתי אותו היטב!

מנשה חזר בערב מטויל עם הכלב, וכאשר חזר – הקפיד לשים את השרשרת על מוט הברזל החדש שאבא שלו תקע ליד המלונה. מנשה נכנס הביתה, ומיד שמע נביחות. מבט קצר מהחלון הפתיע והרגיז אותו כאחד: נחמיה, הבן של השכנים מעבר לכביש, לקח את הכלב שלו לסיבוב! 'איך הוא מעז?' חשב מנשה לעצמו בכעס. אך מיד התאפק, והחליט לעקוב אחרי רן.

תוך כדי הליכה שקטה, חשב מנשה: 'אולי רן הוציא אז את הכלב, וכך הוא יכול היה לאכול את הארנבת? אברר זאת!'

אחרי מספר דקות של מעקב פנה מנשה אל רן בחביבות ואמר לו: 'היי רן! מה קורה? רק רציתי לוודא שאתה מחזיר את הרצועה למוט הברזל שאבא שלי תקע באדמה!'

רן התבלבל. הוא חשב שמנשה יכעס מאוד, וזה לא ממש קרה. הוא ענה: 'ככן, בבבטח!'. מנשה שאל: 'ולפני שהיה מוט הברזל, אני מקווה שהכנסת את הכלב למלונה'. רן נרגע קצת ואמר: 'כן. אני בטוח שכן!'

'רן', אמר מנשה תוך שטון הדיבור שלו הופך לסמכותי ותקיף: 'אתה לקחת את הכלב שלי לסיבוב לפני כמה ימים, והוא אכל את הארנבת של השכן, מכיון שלא קשרת אותו היטב! עליך לשלם לו על הארנבת!'

רן התבלבל לרגע, אבל מיד אמר: 'זה הכלב שלך, אתה אחראי עליו ולא אני!'

1. האם לדעתכם רן צריך לשלם על הארנבת? מדוע? _____

2. באיזה מקרה הדין יהיה שונה? _____

9. לפי המשנה, מה יהיה הדין בסיפור עם מנשה והשכנים בעמוד הקודם?

באיזה מצב מנשה לא צריך לשלם? _____

באיזה מצב מנשה צריך לשלם? _____

10. משימה לבחירה: כתבו סיפור / ציירו ציור / הכינו הצגה קצרה על המקרים במשנה.

סדר _____ מסכת _____

פרק ו' משנה א' (חלק 2)

כותרת: אחריות אדם על נזקים שנגרמו מבעל חיים

שהוא לא שלו, אך הוא קלקל את שמירתו

נְפָרְצָה בְּלִילָה, או שְׁפָרְצוּהָ לְסֻטִים, וְיִצְאָה וְהִזִיקָה,

פְּטוּר.

[פירוש מילים: לְסֻטִים = שודדים]

הט"ט:

הוֹצִיאוּהָ לְסֻטִים,

הַלְסֻטִים חֵיבִין.

הט"ט:

2. **סמנו** בצבע **אדום** את **מילות הדין הבולטות**: חייב / פטור.

3. **סמנו** בצבע **כחול** את **שני המקרים** במשנה.

4. **כתבו** את הטעמים לדינים שבמשנה לפי הנלמד בכיתה,

וסמנו אותם בסגול.

5. פירושי מילים: **מתחו קו** בין כל מילה לפירושה.

לסטים	גרמה לנזקים
פרצוה	גנבים
הזיקה	פרצו אותה (את הגדר)

6. לפי המשנה, מי צריך לשלם על הארנבת בסיפור בעמוד הקודם? השלימו:

- בסיפור כמו שהוא, _____ צריך לשלם.
- אם רן היה רק משחרר את הכלב ולא מוציא אותו לטיול, _____ צריך לשלם.

7. השלימו את התרשים לפי הנלמד במשנה

8. מצאו בתפזורת את ההגדרות הקשורות למשנה

ט	ו	פ	צ	נ	ב	צ	ק	ת	ה	ז	פ
ת	ו	י	ר	ח	א	ט	א	ו	מ	ר	ל
ל	פ	ר	ק	ע	מ	ת	ש	נ	ק	פ	י
ת	ז	כ	ב	ש	י	מ	ח	פ	ר	מ	כ
ש	פ	ש	ד	ב	ח	ז	י	ו	ה	י	ש
ל	ת	ט	ק	פ	א	ו	י	ה	ש	ט	ח
ו	ע	א	ו	ג	א	ק	ב	מ	ק	ס	ו
מ	ג	ו	ק	ר	ו	נ	מ	ע	ת	י	ט
ט	ל	ס	כ	י	י	פ	ק	א	מ	ל	ר
ע	כ	ל	ח	ד	ת	פ	ו	ט	ק	נ	נ
פ	ע	ז	ב	ש	ר	פ	ל	ח	ע	כ	ת
נ	ס	ל	נ	מ	נ	י	ק	י	ז	נ	פ

צאן / כבשים / עיזים / דיר / חייב / פטור / נעל כראוי

ליסטים / נזיקין / בבא-קמא / אומר / מקרה / דין / טעם /

אחריות / תשלום

דוד _____ מסכת _____

פרק ו' משנה ב' (1)

סוגי שמירה על בעל חיים, שלאחריהן נגרם נזק

אחרי מה שקרה עם רן והכלב שלו, שאר הילדים בשכונה החליטו שהם לא ללוקחים סיכון. הם לא ישאירו את הכלב ללא שמירה! לחיים היתה שיטה: הוא היה קושר את הכלב לכל מקום שהגיע אליו. ספריה, מכולת, סניף, חברים...

יום חופש אחד, חיים הלך לבריכה עם החברים. הוא קשר את הכלב ליד הכניסה. 'איזה מזל שאני מסודר וקושר את הכלב כל פעם', חשב לעצמו בשביעות רצון.

מה רבה היתה אכזבתו ותדהמתו, כאשר יצא מהבריכה, והכלב האהוב לא היה שם. הוא פנה אל האיש בכניסה לבריכה: 'אולי ראית מה היה עם הכלב שלי?!' 'הוא שלך?!' מסכן! הוא השתגע בשמש, בסוף נתן קפיצה נוראית וקרע את הרצועה.

בערב הכלב חזר, עם סימני סעודה על פרצופו. היה רק עניין של זמן עד שידפקו בדלת ויודיעו על שרקן / ארנבת / תרנגולת שכבר אינם...

'אבל שמרתי עליו היטב!' מלמל חיים לעצמו...

1. מדוע השמירה של חיים לא היתה טובה? _____

2. חשבו על דוגמא נוספת לשמירה לא טובה. _____

_____ מסכת _____ דדר

פרק ו' משנה ב' (1)

סוגי שמירה על בעל חיים, שלאחריהן נגרם נזק

הַנִּיחָה בַּחֲמָה, או שְׁמַסְרָה לְחַרֵּשׁ, שׁוֹטָה וְקָטָן,

וְיִצְאָה וְהִזְיָקָה,

חִיֵּב.

[פירוש מילים: הַנִּיחָה = הניח אותה, בַּחֲמָה = בשמש.

חֲרֵשׁ = שאינו שומע ואינו מדבר, ובעבר היה מנותק מהסביבה ומהחברה.
שׁוֹטָה = אדם חסר דעת ואחריות]

הטעם: _____

מִסְרָה לְרוּעָה, נִכְנָס הָרוּעָה תַּחְתָּיו.

הטעם: _____

3. **סמנו** בצבע **אדום** את **מילות הדין הבולטות**: חייב / פטור.

4. **סמנו** גם את **מילות הדין הנוספות** בצבע **אדום**.

5. **סמנו** בצבע **כחול** את **שני המקרים** במשנה.

6. **כתבו** את הטעם לדינים שבמשנה לפי הנלמד בכיתה,

וסמנו אותו **בסגול**.

הַנִּיחָה / מִסְרָה	מבולבל, חסר דעת ואחריות
חֲמָה	הניח אותה, מסר אותה
שׁוֹטָה	הרועה אחראי במקומו
נִכְנָס הָרוּעָה תַּחְתָּיו	שמש

7. מהן הדוגמאות שמביאה המשנה **לשמירות גרועות**, שאינן פוטרות את הבעלים של החיה מתשלום? **א.** _____

ב. _____

חיים אמר לשלמה: 'תקשיב, אני נותן לך לשמור על הכלב, ואם יקרה משהו, שהכלב יזיק לאיזה חיה, אתה תהיה האחראי!'

שלמה אמר: 'צודק! המשנה אומרת כמוך!'

8. איך נקרא התפקיד של שלמה בלשון המשנה? _____

9. איך כותבת המשנה 'שלמה אחראי במקום חיים'? _____

10. **בונסו****: ספרו על מקרה שקרה לכם, שבעל חיים טרף לכם חיה, או שחיה שלכם טרפה בעל חיים! _____

סדר _____ מסכת _____

פרק ו' משנה ב' (2)

בעל חיים שנפל או ירד לחצר אחרת, והזיק

בוני התרגש מאוד. ובאמת, היה אפשר להבין אותו, הרי לא לכל ילד במושב יש כבשה! סבא הבטיח לו שליום הולדת 11 הוא יקבל כיבשה משלו, וסבא גם קיים.

סבא הסביר לו שצריך להרגיל את הכבשה לאכול עשבי בר. בוני החליט לקחת אותה לשטח הפתוח שליד הכניסה למושב. בדרך בוני שם לב שהגדר של החצר של משפחת מרציאנו נפלה. 'אוי', חשב בוני, 'הרי החצר של משפחת מרציאנו נמוכה מהכביש, ואם מישהו ייפול הוא עלול להיפגע'.

בוני התרחק משפת הכביש. 'בטח הכבשה תבוא איתי. היא כיבשה חכמה!' אמר לעצמו. הוא הסתובב, והספיק לראות אותה... מחליקה לגינה של מרציאנו! בוני נבהל מאוד ורץ לראות אם קרה משהו לכבשה. כאשר הגיע פרץ בצחוק: הכבשה נפלה בדיוק על השיחים של עגבניות השרי ואכלה מהם.

אך כן הסיפור רק התחיל. גברת מרציאנו יצאה מהבית והתחילה לנזוף בו: 'מדוע לא שמרת על כבשתך, עליך לשלם לי על שיחי עגבניות השרי שהכבשה מעכה ואכלה!'.

'אבל כבשה לא אמורה ליפול לגינה' טען בוני, 'אינני אשם'. ואם לשלם, רק כאילו השיחים היו קש, שמרפד את הנפילה ומשביע את הכבשה. מאיפה אני אשלם על כל-כך הרבה עגבניות שרי?!'

סדר _____ מסכת _____

פרק ו' משנה ב' (2)

בעל חיים שנפל או ירד לחצר אחרת, והזיק

נְפֹלָה לַגֵּנָה וְהִזִּיקָה,

מְשַׁלֵּם מֵה שְׁנֵהֲנִית.

יֵרְדָה כְּדֹרְכָה וְהִזִּיקָה,

מְשַׁלֵּם מֵה שְׁהִזִּיקָה.

[פירוש מילים: כְּדֹרְכָה = בדרך רגילה. מֵה שְׁנֵהֲנִית = מה שהרוויחה הבהמההפירות. מֵה שְׁהִזִּיקָה = השווי של הפירות שניזוקו]

הַטָּעַם:

7. סמנו בצבע אדום את מילות הדין הבולטות: חייב,

פטור.

8. סמנו גם את מילות הדין הנוספות בצבע אדום.

9. סמנו בצבע כחול את שני המקרים במשנה.

10. כתבו את הטעם לדינים שבמשנה לפי הנלמד

בכיתה, וסמנו אותו בסגול.

פרק ו' משנה ג'

כותרת: אחריות האדם על אוכל שהניח בשטח של חבירו

הַמְגֵדִישׁ לְתוֹךְ שְׂדֵה חֲבֵרוֹ שְׁלֵא בְרִשׁוֹת,

וְאֶכְלָתֶן בְּהֶמְתּוֹ שֶׁל בַּעַל הַשְּׂדֵה,

פְּטוֹר.

וְאִם הִזְקָה בָּהֶן,

בַּעַל הַגְּדִישׁ חַיֵּב.

וְאִם הַגְּדִישׁ בְּרִשׁוֹת,

בַּעַל הַשְּׂדֵה חַיֵּב.

הַטַּעַם:

8. סמנו בצבע **כתום** את מילות הדין הבולטות: חייב/פטור9. סמנו בצבע **כתום** את שאר מילות הדין10. סמנו בצבע **ירוק** את שלושת המקרים במשנה.

11. פירושי מילים: מתחו קו בין כל מילה לפירוש המתאים.

• נגרם לה נזק	• המגדיש
• עושה גדיש = חבילות חציר	• ואכלתן
• לא צריך לשלם	• הוזקה
• ואכלה אותן (=את הגדיש)	• פטור

פרק ו משנה ג

אחריות האדם על אוכל שהניח בשטח של חבירו

יובל וחברותיה צעדו עם הכיתה במסלול בטיול השנתי. הבטן שלהם כבר 'קירקרה', והם ציפו בקוצר רוח להפסקת ארוחת הצהריים. הן שמחו מאוד כאשר המדריכה הכריזה 'בנות, אנחנו עוצרים כאן לאכול! בבקשה לשבת רק באיזור הספסלים מתחת לעץ הגדול!'.
יובל התכופפה אל התיק כדי להוציא את הלחמניה עם הפסטרמה, וכאשר הרימה את ראשה חיכתה לה הפתעה – לא היה מקום ליד אף שולחן!

יובל פנתה לשני חברתה הטובה ואמרה – 'בואי נאכל מאחורי הגדר הזו, אני רואה שם כיסאות ושולחן'. אבל המדריכה אמרה לאכול רק ליד הספסלים מתחת לעץ, ענתה לה שני. 'עזבי אותי, גם אין כאן מקום, וגם – מה כבר יכול לקרות?!'.
שני הסכימה, והן עברו את הגדר והתיישבו. לאחר שנטלו את ידיהן הוציאו את האוכל – פסטרמה ליובל וטונה לשני - והניחו על השולחן.

לא עברה דקה ורבע, ומשום-מקום הגיע כלב בולדוג אימתני. 'אמאלהה' צרחו הבנות ונסו על נפשן אל הספסלים. לאחר שהסדירו את נשימותיהן והתאוששו, נזכרו שהלחמניות שלהן נשארו על השולחן. מבט קצר לאחור גילה ששתי הלחמניות נטרפו ואינן עוד.

'היי! חוצפן הכלב הזה!' כעסה יובל. 'מי הבעלים שלו שלא שמר עליו! עכשיו אני תובעת אותו!'

'מי שם כאן לחמניה עם פסטרמה?! הכלב שלי רגיש לפסטרמה! אני צריך לרוץ איתו עכשיו לוטרינר! הוא מתפתל לי מכאבים! עכשיו תשלמו לי על כל הטיפול לוטרינר! – אמר אדם גבוה ונחמד, שמתברר שהוא היה הבעלים של הכלב.

4. מי לדעתכם צריך לשלם? הקיפו: בעל הכלב / יובל / שניהם זה לזה

5. הסבירו מדוע

פרק ו' משנה ד' (חלק 1)

האחריות על חפץ בוער שניתן לאדם אחר

כמה שבנות כיתה ו' התרגשו. ל"ג בעומר הגיע, ואיתו המדורות, המנגל, הלילה הארוך והביחד עם החברות. שגית, רינה וחברותיהן התארגנו ללילה האהוב. איסוף כסף, רשימות קניות, ו-תורנות שמירת הורים. שגית קבעה מראש עם אבא שלה, שהוא יהיה בין 1 ל-2 בלילה. 'אין בעיה, רק תדאגי לכך שעדיין יהיה מנגל פעיל. אני דורש 2 נקניקיות והמבורגר בשכר'. 'אין בעיה אבא, רק תבוא. בונים עליך'.

שגית לא ידעה אם אבא שלה מתכוון ברצינות ל"שכר", אבל מה שבטוח – מגיע לו. לכן דאגה לשריין לו את הנקניקיות וההמבורגר. כאשר הגיעה השעה, אבא התייצב, ומיד ניגשה אליו שגית עם צלחת. 'כל הכבוד! נו, איך יצא הבשר?' אני כבר בודק...!'

היה מאוד נחמד לכולם.

אחרי שסיים לאכול, אמר אבא של שגית: 'טוב, מי שופכת את הפחם של המנגל?' - 'אבא, לא צריך...' - 'חמודה, זה בטיחות. במנגל לא פעיל – שופכים את הגחלים'. 'אני' 'ואני' – אמרו שגית ורינה.

'בנות, אני מבקש שתקחו את המנגל לאיזור החולות מאחורי הדשא, ושם תשפכו אותו'.

הבנות הלכו וחזרו, והמשך הלילה היה מאוד נחמד, ובבוקר כאשר יצא אבא לעבודה, הוא ראה לתדהמתו את הגחלים הפוכות באמצע הדשא. 'אוי ואבוי', חשב לעצמו בקול.

'אדוני הנכבד'. פנה אליו פקח שעבר במקום. 'אני מבין שזה היה במדורה שלכם! אתה תצטרך לשלם על הנזק!'

3. מי לדעתכם צריך לשלם? אבא / הבנות / אף אחד

נמקו!

6. השלימו: הדוגמה לאוכל במשנה: _____
הדוגמה לבעל החיים במשנה: _____

7. לפי המשנה, צריך לשלם בסיפור של יובל והכלב מהעמוד הקודם? הקיפו: בעל הכלב / יובל / שניהם זה לזה

8. העתיקו את המילים במשנה בהן נאמר שבעל הכלב לא צריך לשלם ליובל. _____

9. העתיקו את המילים במשנה בהן נאמר שיובל צריכה לשלם לבעל הכלב. _____

10. לפי הנאמר במקרה השלישי במשנה, באיזה מצב יובל לא תצטרך לשלם לבעל הכלב, גם אם נגרם נזק לכלב? _____

11. כתבו סיפור אחר על אדם שנכנס שלא ברשות לשטח חברו, הניח שם אוכל ונגרמו נזקים. _____

סדר _____ מסכת _____

פרק ו' משנה ד' (חלק 1)

כותרת: האחריות על חפץ בוער שניתן לאדם אחר

הַשׁוֹלֵחַ אֶת הַבְּעֵרָה בְּיַד חֵרֵשׁ, שׁוֹטֵה וְקָטָן,

פְּטוּר מְדִינַי אָדָם, וְחַיֵּב בְּדִינֵי שָׁמַיִם.

שֶׁלַח (את ה _____) בְּיַד פְּקִיחַ,

הַפְּקִיחַ חַיֵּב.

פירוש מילים: פיקח = אדם בוגר, שנושא באחריות על מעשיו.

וְחַיֵּב בְּדִינֵי שָׁמַיִם = בית הדין לא יכולים לחייבו, אך הוא (מי ששלח) צריך לשלם.

6. **סמנו בצבע כתום את מילות הדין הבולטות:** חייב/פטור

7. **סמנו בצבע כתום את שאר מילות הדין**

8. **סמנו בצבע ירוק את שני המקרים במשנה.**

9. **פירושי מילים: מתחו קו בין כל מילה לפירושה.**

• הבְּעֵרָה	• אינם מספיק אחראיים
• חרש	• צריך לשלם, אך בית הדין לא יכול לחייבו
• חַיֵּב בְּדִינֵי שָׁמַיִם	• האש
• חֵרֵשׁ, שׁוֹטֵה וְקָטָן	• אדם בוגר ונושא באחריות
• פיקח	• חרש מלידה (בתקופות קדומות, שלא היה מבין ואחראי למעשיו)

6. לפי המשנה, מי צריך לשלם על הדשא בסיפור בעמוד הקודם? השלימו:

- אם הבנות הן בנות-מצוה, _____.
- אם הבנות **אינן** בנות-מצוה, מדיני אדם - _____.
- _____, אבל מדיני שמים - _____.

7. מצאו את המילים בתפזורת להנאתכם!

ק	ת	ו	ש	ר	ב	ס	נ	כ	נ	ג	פ	מ
פ	א	ח	פ	ל	ת	צ	נ	ס	ש	ט	י	י
ק	ט	ל	ב	פ	ט	ס	ג	א	פ	מ	ק	ל
ק	י	ו	ע	ר	ה	ה	ד	ב	ש	ה	ח	פ
י	מ	ר	ר	ח	ד	ב	ו	י	פ	ו	ל	ס
ז	י	ע	ה	מ	ע	ע	נ	צ	ו	ז	ט	ד
מ	י	י	ר	ע	ד	י	ת	ג	מ	ס	ל	ה
ל	ח	ח	ו	נ	ד	י	ד	פ	א	ר	ו	ע
כ	ל	ל	פ	ב	ד	ת	נ	ת	מ	ט	ב	א
ו	ע	ת	ב	ת	ג	ו	ק	י	ק	ח	א	ר
א	ב	י	ק	מ	ה	י	פ	ק	א	מ	ר	ה
ל	י	ה	ה	כ	צ	נ	ר	ו	ש	ב	ד	ק
ח	ג	ב	ש	ו	מ	ח	ר	ז	ב	ת	מ	מ
מ	א	ס	מ	ה	ו	א	ג	ס	ה	נ	פ	ת

אש / פיקח / בערה / חרש / שוטה / קטן / בר דעת

חייב בדיני שמים / פטור מדיני אדם / אחריות / בבא קמא

בר מצוה / בת מצוה / אוכל מזיק / נכנס ברשות / בעל חיים

_____ מסכת _____ סדר

פרק ו' משנה ד' (2)

קביעת האחראי על נזקי שריפה כאשר יש כמה גורמים

'מדורת לג בעומר השנה היתה מצויינת מכל הבחינות', סיכם לעצמו שובל. 'החברים, האוכל, השירים, ואפילו נשארו לנו הרבה קרשים'. 'חבר'ה, יאללה, מתקפלים', שמע את אבא של ראובן אומר. 'הגיע כבר הבוקר. קפה למעוניינים והביתה!'

'לא מתאים לי קפה, אני רוצה ללכת לישון' חשב שובל. 'אבל מה עם הקרשים שנשארו? ממש בל תשחית לא לשרוף אותם!' הוא הסתובב לקחת קרשים ולהוסיף למדורה, אבל כאשר חזר ראה שהחברים כבר כיבו את המדורה. 'אוףף!! למה לא חיכיתם שנשרוף הכל!' קרא שובל לחבריו. אבל כאשר ראה את פניהם העייפות הבין לבד שכולם כבר לא בקטע, ורק רוצים ללכת הביתה. 'טוב, מילא', חשב לעצמו. ואז – ראה לשמחתו הרבה את המדורה של הילדים מכיתות ה' שהלכו מוקדם יותר, שעדיין היו בה גחלים. 'איזה יופי! יש היכן לשרוף את הקרשים!' - שמח שובל, והשליך את כל הקרשים על המדורה. הקרשים התלקחו ושובל נהנה לראות אותם נשרפים.

רגע אחד לאחר מיכן הגיעו כמה הורים של ה' שהיו בדרך לעבודה כדי לכבות, וכדי לקחת את השולחן המתקפל שהושאר שם. 'מי שם פה קרשים?! מי הבעיר שוב את המדורה?! נהרס כל השולחן!!' אמר בקול אחד ההורים.

שובל הלך משם בלי שישימו לב ולעצמו חשב: הם אשמים! השאירו מדורה בלי השגחה. הקרשים שלי לא היו עושים כלום בלי האש!

פרק ו' משנה ד' (חלק 2)

כותרת: האחריות על חפץ בוער שניתן לאדם אחר

אָחַד הִבִּיא אֶת הָאוֹר, וְאָחַד הִבִּיא אֶת הָעֵצִים,

הַמְבִיא אֶת הָעֵצִים חַיֵּב.

אָחַד הִבִּיא אֶת הָעֵצִים, וְאָחַד הִבִּיא אֶת הָאוֹר,

הַמְבִיא אֶת הָאוֹר חַיֵּב.

בָּא אַחֵר וְלָבָה,

הַמְלַבֵּה חַיֵּב.

הטעם: (הקיפו בעיגול את האפשרות המתאימה) **האחראי הוא**

אֵיכָא הָאֵל / אֵיכָא הָעֵצִים / הַאֲחֵרוֹן / הַרְאֵנוּ, כִּי

לְבַתּוֹ הָרוּחַ, (דווקא רוח שאינה רגילה)

הָיָה כְּלָם פְּטוּרִין

הטעם:

פירוש מילים: אור=אש. לָבָה = עשה רוח והגביר את האש.

לְבַתּוֹ = ליבתה אותו = הגבירה בו את הרוח.

1. סמנו בצבע **כתום** את מילות הדין הבולטות: חייב/פטור

2. סמנו בצבע **כתום** את שאר מילות הדין

3. סמנו בצבע **ירוק** את 4 המקרים במשנה.

פרק ו' משנה ד' (3)

חובת תשלום על אבנים ועפר שניזוקו בשריפה

גבי וגדי היו חברים טובים. לא פלא שביום הולדת של גדי גבי היה שותף מלא בתכנון, וגם בהפעלה. גבי היה אחראי על המנגל, שהתקיים בקצה העיר. המבורגרים, פרגיות, קבב – אלו רק חלק מהמטעמים שגבי הוציא מתחת ידיו המיומנות. 'גבי, מה קורה?!' מה עם הכנפיים?!' התחילו ללחוץ החבר'ה. וגבי המומחה זיהה שבקצב הזה הוא לא יעמוד בביקוש. 'צריך לפתוח עוד מנגל' חשב לעצמו.

'גדי, יש מצב שתביא מהבית מנגל נוסף?' 'איפה, הבית רחוק, אבל יש לי כאן רשת נוספת, ננסה לאלתר משהו'. ענה לו גדי.

בעזרת כמה לבנים ובלוקים שמצאו בסביבה, הם אילתרו מנגל נוסף לצהלת החברים.

לקראת השעה 11 יצא השכן וניגש אליהם: 'מי כאן האחראי? מזכיר לכם שאחרי 11 בלילה אין מוזיקה. היי, מה עשיתם עם הבלוק והלבנים שלי?! מה נראה לכם?! אני תכננתי לסגור איתם קטע לא מרוצף בחצר!'

'סליחה, מצטערים, לא ידענו שזה שלך. חשבנו שזה פסולת לא בשימוש'. 'לא נורא'. התרכך השכן. 'אני חושב גם שהעלות היא לא גבוהה. רק כמה שקלים. יהיה בסדר!'

אחרי שהשכן הלך, אמר גדי לגבי: לא אכפת לי לשלם, אבל לא נראה לי שאנחנו חייבים. לבנים זה לא עצים, זה לא נשרף, רק חטף קצת צבע שחור. אנחנו לא צריכים לשלם!'

4. מהם שני הדברים ההכרחיים ליצירת אש מזיקה לפי המשנה?

5. מהו הדבר השלישי שמזרז את התפשטות האש, שיכול לבוא מהטבע ויכול לבוא בידי אדם? _____

6. בסיפור מהעמוד הקודם על שובל וילדי כיתות ה', מי צריך לשלם על השולחן המתקפל? שובל / ילדי כיתות ה' / אף אחד

העתיקו את המשפט במשנה הקובע את ההלכה במקרה זה (העתיקו מקרה + דין)

7. באיזה מקרה גם מי שהביא את העצים וגם מי שהביא את האש יהיו פטורים? [שימו לב לפירוש - באיזה רוח מדובר!]

8. ספרו על מקרה שבו נשרף משהו בגלל חוסר זהירות.

חובת תשלום על אבנים ועפר שניזוקו בשריפה

השולח את הבערה, ואכלה עצים או אבנים או עפר, חיב,

שנאמר: (שמות כב,ה)

"כי תצא אש ומצאה קצים,

ונאכל גדיש או הקמה או השדה,

שלם ישלם המבעיר את הבערה."

1. סמנו בצבע כתום את מילות הדין: חיוב, פטור.

2. סמנו בצבע ירוק את המקרה במשנה.

3. סמנו בצהוב את הטעם לדינים שבמשנה.

4. המילה במשנה המסמנת לנו כאן מצוטט פסוק? _____

5. פירושי מילים: מתחו קו בין כל מילה לפירושה.

• ערימות חיטה קצורה	• הבערה
• חיטה בשלה עומדת בשדה	• ואכלה
• האש	• גדיש
• ושרפה	• קמה

6. השלימו בעזרת התרמילון: מהמילים בפסוק '_____':

'_____', אנו לומדים שיש לשלם על הצומח

שבשדה. מהמילה '_____': אנו לומדים שיש לשלם

גם על האבנים והעפר.

תראו: שדה, גדיש, קמה.

7. מה תהיה ההלכה בסיפור מהעמוד הקודם? האם גדי וגבי

צריכים לשלם על הלבנים? _____

_____ מסכת _____

פרק ו' משנה ד' (4)

אחריות בנזקי שריפה שעברה מכשולים

אחד האמצעים למניעת התפשטות שריפות יער הוא יצירת 'שבילי אש', שהם אזורים ריקים מעצים וצמחייה, כדי למנוע מהאש להתפשט מעבר להם.

בקיץ של שנת 2012, עיריית חיפה החלה בפרוייקט יצירת "שבילי אש" שיהוו חייץ בין החורש הצפוף של יערות הכרמל לבין בתי מגורים הסמוכים לו, זאת במסגרת הפקת הלקחים מהשריפה הגדולה בכרמל.

אך – האם 'שבילי אש' כזה מספיק? קראו את קטע המידע הבא

בנוסף לכך עצי האורן בוערים בקלות ובעוצמה, הם גם יכולים להעביר את האש למרחקים גדולים על ידי איצטרובלים מתפוצצים ובווערים, שיכולים במקרה של שריפה גדולה - לעבור 100 ואף 200 מטרים ולהעביר את השריפה גם שטחים ריקים גדולים כמו כביש ירושלים-תל אביב.

1. אם השריפה יכולה לעבור 100 ו-200 מטר, מה התועלת ב'שבילי אש' צר יותר? _____

פרק ו' משנה ד' (4)

כותרת: אחריות על נזקי שריפה שעברה מכשולים

עברה (האש) **גדר שְהוּא גְבוּהָ אַרְבַּע אַמּוֹת** (2 מטר מעל העצים הבווערים) או **דֶּרֶךְ הָרַבִּים** (ברוחב 8 מטר לפחות) או **נָהָר**, (ברוחב 4 מטר לפחות) **פְּטוּר**.

הַמְדְּלִיק בְּתוֹךְ שְׁלוֹ, עַד כַּמָּה תַּעֲבוֹר הַדְּלִיקָה?
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן עֶזְרִיָּה אוֹמֵר:

רוֹאִין אוֹתָהּ כֵּאלֹוּ הִיא בְּאַמְצַע בֵּית כּוֹר. (באמצע שטח של 68 מטר לכל כיוון)
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר:

שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה, כְּדֶרֶךְ הָרַבִּים. (8 מטר)
רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר:
חֲמִשִּׁים אַמָּה. (25 מטר)

וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: (שְׁמוֹת כַּבֵּה),

"שְׁלֵם יִשְׁלֵם הַמַּבְעֵר אֶת הַבְּעֵרָה,"

הַכֹּל לְפִי הַדְּלִיקָה (אין מרחק קבוע. אלא תלוי בעוצמת האש)

1. סמנו בצבע ירוק את האומרים במשנה.
2. סמנו בצבע כתום את מילות הדין: חייב, פטור.
3. סמנו בצבע כחול את 4 המקרים במשנה.
4. סמנו בצבע כתום את הדינים הנוספים במשנה.
5. סמנו בצהוב את הטעם לדינים שבמשנה.
6. סמנו בעט כותרת (שאלה) המופיעה במשנה.

פרק ו' משנה ד' (4)

אחריות על נזקי שריפה שעברה מכשולים

7. פירושי מילים: מתחו קו בין כל מילה לפירושה.

• דלקה	• שטח גדול, 68 מטר לכל כיוון
• בית כור	• שביל רחב המיועד לאנשים רבים
• אמה	• האש
• דרך הרבים	• חצי מטר

8. השלימו בעזרת התרמילון:

אדם הדליק אש, והיא עברה והגיעה לשטח של חבירו.

אם היה מכשול לאש, כמו למשל:

- בגובה של _____ בעובה של _____ מעל העצים הבווערים,
- או: שביל רחב ברוחב של _____,
- או: _____ ברוחב של 4 מטר, מדליק האש יהיה _____.

אם היה שטח ריק מסביב לאש, נחלקו התנאים איזה שטח נחשב כאמצעי זהירות סביר, שאם האש עברה אותו – יהיה פטור:

- לפי רבי אלעזר בן _____, רק מרחק של _____ נחשב הפסק טוב.
- לפי רבי אליעזר, מרחק של _____ אמה (____ מטרים).
- לפי רבי עקיבא, מרחק של _____ אמה (____ מטרים).
- לפי רבי _____, אין מרחק קבוע, אלא תלוי בעוצמת האש.

תרמילון: שמעון	צנריה	נהר	שמי	צדק	פסוק
8 מטרים	8 מטרים	68 מטרים	25	50	
8	16				